

-
6. Впроваджувати прогресивні методи та засоби очищення води.
 7. Створення водоохоронних зон, встановлення прибережних смуг та дотримання обмежень господарства в них.
 8. Підвищення екокультури населення та проведення просвітницьких заходів з метою залучення активної частини суспільства до природоохоронної діяльності [2].

Література:

1. Збруч найкраща річка Поділля [Електронний ресурс]: <https://www.tarnoruda.org.ua/uk/zbruch-najkrashha-richka-podillya/>
2. Клименко О.М., Статник І.І. Методологія покращення екологічного стану річок Західного Полісся (на прикладі р. Горинь): монографія. – Рівне : НУВГП, 2012 р. – 206 с.
3. Томчишин Ю. Річки міліють і зникають. [Електронний ресурс]: <http://zbruc.eu/node/55192>

ЛІНА ШУПТАР, студентка група Е-42
Науковий керівник – к. геогр. н., доц. Барна І. М.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕДУРИ ОВД В УКРАЇНІ

Актуальність дослідження полягає у тому, що ця процедура оцінки впливу на довкілля (ОВД) є відносно новою в Україні та мало вивченою. Попри те, здійснення процедури ОВД є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної ч. 2-3 ст. 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»[1]. Цей закон введено в дію 18 грудня 2017 року. Його метою є забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля та прозорості, у процесі прийняття рішень, які впливають на господарську діяльність, запобігання негативному впливу на довкілля, а також поліпшення балансу державних та приватних інтересів. Цей Закон імплементує вимоги Директиви № 2011/92 / ЄС Європейського Парламенту та Ради “Про оцінку впливу

окремих державних та приватних проєктів на довкілля ” від 13 грудня 2011 року[3]. З прийняттям Закону Секретаріат Енергетичного Співтовариства заклав справу проти України стосовно неналежної імплементації зазначеної Директиви відповідно до зобов’язань, взятих на себе Україною в рамках її членства в Енергетичному Співтоваристві.

Новий Закон запроваджує обов’язкову оцінку впливу на довкілля, яка замінює процедуру екологічної експертизи. ОВД застосовуватиметься до широкого переліку видів господарської діяльності; важливо, що Закон встановлює загальну процедуру з визначенням часових строків, яка передбачає, у тому числі, проведення громадського обговорення та оприлюднення всіх основних документів щодо ОВД у загальнодоступному онлайн реєстрі.

Аналізуючи сучасну екологічну ситуацію в Україні, слід визнати і враховувати, що кардинальних зрушень у цьому питанні за роки незалежності не відбулося, чому, звісно, існує низка причин як об’єктивного, так і суб’єктивного порядку.

Серед головних причин, що призвели до критичного стану довкілля, це відсутність належних правового та економічного механізмів, які стимулювали б розвиток екологічно безпечних технологій та проєктів, ефективних методів управління і контролю за дотриманням екологічного законодавства суб’єктами підприємництва [2]. Україна, на відміну від розвинутих країн світу, поки що залишається державою, де зберігається екстенсивний тип розвитку економіки, що неминуче призводить до нераціонального природокористування. Для країни ще й тепер характерні глибинні диспропорції загальнодержавних і регіональних економічних структур, невідповідність між розміщенням природно-ресурсного та соціально-економічного потенціалу, науково-технічна й технологічна відсталість. Наслідок цього – прогресуюче виснаження природних ресурсів, погіршення якості довкілля. За таких умов стає очевидною необхідність вирішення складної системи завдань оптимізації природокористування й оздоровлення навколишнього природного середовища.

Мета даної роботи полягає в дослідженні особливостей проведення процедури ОВД в Україні та аналізі дотримання усіх вимог закону, щодо проведення даної процедури. Оскільки, на сучасному етапі розвитку суспільства питання забезпечення екологічної безпеки держави та безпосередньо нормативно-правового забезпечення реалізації її екологічної політики займають одну з провідних позицій. Незаперечним є той факт, що людина разом із навколишнім природним середовищем становить єдине ціле, і більшість екологічних проблем зумовлені прямим або ж опосередкованим антропогенним впливом на довкілля [2]. До того ж зрозуміло, що проекти, які не відповідають законам природи, порушують безпеку суспільного розвитку. Враховуючи те, що помилки у прийнятті рішень коштують суспільству дорого, адекватна економіко-екологічна оцінка господарських рішень та проектів освоєння природних ресурсів, за якої вони всебічно аналізуються з точки зору їх впливу на довкілля, є актуальною і необхідною.

Цей Закон встановлює правові та організаційні засади оцінки впливу на довкілля, спрямованої на запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля, раціонального використання і відтворення природних ресурсів, у процесі прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів. Оцінка впливу на довкілля згідно європейського підходу, перенесеного до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», є процедурою, за допомогою якої вплив на довкілля планованої діяльності, враховується компетентним органом під час прийняття рішення про погодження такої діяльності.

ОВД – це процедура, яку проводять компетентні органи, яка має чітко визначені етапи, права і обов'язки її суб'єктів. Сумлінне проведення цієї процедури у процесі прийняття рішень про провадження господарської діяльності, що може мати значний вплив на довкілля, має своїм наслідком досягнення очікуваної мети – запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля, раціонального використання і відтворення природних ресурсів.

ОВД проходять не усі проекти, а лише ті, які можуть мати значний вплив на довкілля. Закон містить вичерпний перелік видів планованої діяльності та об'єктів, які підлягають оцінці впливу на довкілля (частини 2 і 3 статті 3 Закону). Закон прямо забороняє розпочинати провадження такої планованої діяльності, без оцінки впливу на довкілля та отримання рішення про провадження планованої діяльності (частина 4 статті 3 Закону) [1].

ОВД проводиться обов'язково перед прийняттям рішення про провадження планованої діяльності (частина 1 статті 3 Закону) [1]. Проведення її після такого рішення позбавлене будь-якого змісту, адже у такому разі результати ОВД не можуть бути враховані органом, що дозволив реалізацію проекту. ОВД проводиться щодо планованої діяльності, тобто діяльності, яка лише планується. За загальним правилом, ОВД не проводиться щодо діяльності, яка вже реалізується. Виключенням із цього правила є розширення та зміни, включаючи перегляд або оновлення умов провадження планованої діяльності, встановлених (затверджених) рішенням про провадження планованої діяльності або подовження строків її провадження, реконструкцію, технічне переоснащення, капітальний ремонт, перепрофілювання діяльності та об'єктів, щодо яких проведення ОВД є обов'язковим (частини 2 і 3 статті 3 Закону) [1].

Обов'язкові елементи процедури ОВД, вироблені майже п'ятдесятилітнім досвідом у країнах Америки та ЄС, які дозволяють досягнути позитивного екологічного результату, включають, зокрема, розгляд альтернатив планованої діяльності, прозорість процедури, участь громадськості, в тому числі на ранніх етапах, включення до рішення за наслідками процедури ОВД обов'язкових екологічних умов провадження планованої діяльності, можливості для судового оскарження адміністративних рішень, що приймаються в результаті проведення процедури ОВД.

На відміну від висновку державної екологічної експертизи, який міг лише погодитися чи не погодитися із проектними рішенням замовника, процедура оцінки впливу на

довкілля дозволяє компетентному природоохоронному органу сформулювати обов'язкові для суб'єкта господарювання екологічні умови реалізації планованої діяльності, які фактично стають частиною рішення, яке дозволяє йому реалізовувати діяльність. Згідно Закону провадження планованої діяльності без забезпечення в повному обсязі додержання екологічних умов, сформульованих у висновку з оцінки впливу на довкілля, забороняється (частина 6 статті 3 Закону) [1]. Основними суб'єктами будь-якої процедури оцінки впливу на довкілля є:

1) особа, яка планує провадити плановану діяльність (термінологією закону – суб'єкт господарювання);

2) органи, уповноважені проводити процедуру ОВД щодо планованої діяльності, тобто Мінекоенерго та відповідні структурні підрозділи обласних державних адміністрацій;

3) органи, уповноважений прийняти рішення, яке дозволяє реалізацію планованої діяльності;

4) громадськість (одна/ більше фізичних або юридичних осіб, їх об'єднання або групи).

Закон про ОВД вміщує два переліки видів діяльності, які можуть мати значний вплив на довкілля, щодо яких вимагає проведення процедури ОВД до прийняття рішення про провадження планованої діяльності (частини 1, 2 та 3 статті 3 Закону)[1].

Проекти першої категорії переліку (частина 2 статті 3 Закону) потенційно є більш небезпечними, і тому потребують підвищеної уваги [1]. Проведення ОВД та надання висновку із ОВД щодо них належить до компетенції Міністерства екології та природних ресурсів України. Усі проекти із першого переліку також обов'язково аналізуються на предмет наявності підстав для здійснення оцінки транскордонного впливу на довкілля згідно з міжнародними зобов'язаннями України. Проекти із другого переліку або проекти другої категорії (частина 3 статті 3 Закону), як правило, проходять оцінку впливу на довкілля у департаментах екології відповідних обласних державних адміністрацій за місцем провадження планованої діяльності[1].

Література:

-
1. Закон України “Про оцінку впливу на довкілля”. – Режим доступу : [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).
 2. Оцінка впливу запланованої господарської та іншої діяльності на навколишнє середовище – Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2013. – С. 133-134.
 3. Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище у трансдонному контексті – К.: Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2001. – Т. 3: – 792 с.

Володимир ЛОГІНОВ , студент групи Е-42
Науковий керівник, к. геогр. н., викл. Новицька С.Р.

ПОКАЗНИКИ ЛАНДШАФТІВ РІВНЕНСЬКОГО ПОЛІССЯ ДЛЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Анотація. Стаття містить геофізичні показники, які є нормативною основою для порівняння з показниками в сучасних ландшафтах Полісся і визначення змін у природних процесах під впливом діяльності людини для екологічної експертизи.

Ключові слова: геофізичні показники, ландшафти, Полісся, екологія, експертиза.

Актуальність проблеми. Одним з актуальних напрямків регіональної ландшафтної екології є розробка систем нормативних показників оцінки впливу на довкілля (ОВД) діяльності людини. Цей напрям забезпечує якість екологічного проектування і експертизи. В сучасній ландшафтній екології ведучими показниками стану природних та природно - антропогенних ландшафтів є геохімічні, в зв'язку з високим рівнем розробки методів визначення вмісту хімічних елементів та мікроелементів в природному середовищі. Геофізичні показники використовуються значно менше, хоча з давніх часів вчені запропонували показники теплового і водного балансів, співвідношення втрат енергії на випаровування і теплообмін,